

Čína vstoupila do klubu vyvolených

Václav Laifr

15. října 2003 začala celá nová etapa dějin čínské kosmonautiky. Po několika desítkách umělých družic určených k nejrůznějším účelům – ke hledání nerostných surovin, předpovědi počasí, ale nepochybně i k účelům vojenským, vyslala Čína do kosmu svého prvního taikonauta. Taikong, v českém přepisu tchaj-kchung, znamená česky „vesmír“. Anglické slovo „taikonaut“, jehož použití se již značně rozšířilo a které se vlastně trochu „opičí“ po Rusech a Američanech v tom, že chce být jiné než jeho zahraniční protějšek – viz američtí „astronauti“ a ruští „kosmonauti“, začal jako první na konci 90. let používat malajský novinář čínského původu Chiew Lee Yih.

Úspěšnému startu kosmické lodi Shenzhou 5 (Šen-čou, Božský koráb), kterou vynesla na oběžnou dráhu raketa Changzheng 2F (Čchang-čeng, Dlouhý pochod) předcházely, počínaje rokem 1999, čtyři zkušební starty bez lidské posádky. Jedna z předchozích kosmických lodí na oběžnou dráhu vynesla rozličné druhy zvířat, například opičky a myši. Start se uskutečnil na kosmodromu Jiuquan (Tiou čhüan, doslova Pramen alkoholu) v čínské autonomní oblasti Vnitřní Mongolsko.

Samotná kosmická loď Shenzhou je podobná ruskému Sojuzu, jen je celkově o něco málo větší. Přistávací modul, také o něco větší, si Číňané nechali naprojektovat v Rusku. První čínský taikonaut Yang Liwei (Jang Li-wej), který strávil na oběžné dráze přes 21 hodin, se po návratu stal národním hrdinou. V kosmu trávil čas například televizními přenosy, krátkým odpočinkem, veřejným rozhovorem s rodinou a s nejdříve postavenými

politiky své země, pochutnával si jídelch čínské kuchyně připravených v konzervách a tubách zvláštním výzkumným ústavem akademie věd a popíjel – jaký jiný než čínský zelený čaj.

Poté, co přistávací modul měkce dosedl opět ve Vnitřním Mongolsku, zůstala na oběžné dráze kroužit orbitální sekce lodi, která v budoucnu poslouží jako základ provizorní orbitální stanice, tzv. „Nebeského vlaku“, několika těchto sekcí pospojovaných dohromady. Bude se rozrůstat s každým dalším startem Shenzhou. Podle neoficiálních zdrojů se na příští i přespříští rok chystá po jednom startu. Stanice má sloužit k vědeckým účelům a její obyvatelé na ní pravděpodobně nebudou nikdy pobývat déle než týden. Ve vzdálenější budoucnosti, snad někdy po roce 2010, Číňané uvažují o orbitální stanici typu ISS, pokud však do té doby nezačnou na tomto poli spolupracovat s mezinárodní komunitou.

Raketa Dlouhý pochod na startovací rampě

Kromě toho však Číňané míří ještě dále, na Měsíc a možná i na Mars. Podle čínských zpravodajských serverů se v nepříliš vzdálené budoucnosti (podle neoficiálních údajů v roce 2005) chystá start automatické sondy k Měsíci, která jej má vědecky zkoumat a tímto způsobem razit cestu budoucím taikonautům. Jedná se o projekt Chang E (Čchang E), pojmenovaný po postavě víly z čínské mytologie, která na Měsíci skončila za trest poté, co vypila obě porce manželova léku nesmrtelnosti, z nichž byla pro ni určena jen jedna. Na přibližně stejnou dobu Číňané chystají start kosmického dalekohledu SST (angl. Solar Space Telescope), o průměru zhruba jeden metr a váze dvou tun.

Čína, přestože má stále dost vlastních problémů, jde cestou bouřlivého ekonomického a technologického vývoje a zdá se, že v brzké době alespoň částečně dohoní náskok dvou hlavních kosmických velmocí, které v současné době mají jiných starostí více než dost.

Literatura

Jednoduchý internetový rozcestník k čínské kosmonautice lze nalézt na adrese <http://www.kungpao.cz/taikong.htm>.

Mgr. Václav Laifr (*1977) vystudoval sinologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Kromě zpívání v rockové skupině Kung Pao se zajímá též o astronomii a kosmonautiku.

Kosmická loď Shenzhou na oběžné dráze – neza-
přít podobnost s ruským Sojuzem

Pokrmu čínské kuchyně připravené v konzervách,
sáčcích a tubách pro prvního taikonauta